

אורה נטה ללוד

סיפור

אותו היום הארכת בישיבה, שהרי בחוץ צנה ובכית המדרש חמימות. לפיכך בחרתי לשבת בבית המדרש מלטלטל עצמי בחוץ.

לאחר שפסקו העצים חורתי אצל ב"ח וזימנתי אחרים. מכאן ואילך מביא לי חנוך אחת לשלושה ארבעה ימים עגלה מלאה עצים. הוא קטן וסוסו קטן ועגלתם קטנה. שלושה קטני ארץ אלו צריכים לפרנס בית מלא. מחזורים הם בכפרים הסמוכים לעיר ומוכרים לערלים ולערלות מיני סדקית. זהו אחד מסודותיו של הקדוש ברוך הוא שנותן פרנסה לבריותיו אפילו בכלים קטנים.

חנוך שמח בחלקו ומשמח את סוסו. קודם שיאכל וישתה הריהו נותן לבהמתו. חלב צפרים אין הסוס מבקש, ואת שהוא מבקש חנוך נותן לו. לפיכך שניהם חביבים זה על זה ומסייעים זה את זה. כשחנוך עיף הסוס מושך את העגלה, וכשהעגלה עייפה שניהם מושכים אותה.

שאלתי את חנוך פרנסה יש?

השיב חנוך ואמר ברוך השם יותר משאנו כדאים לפניו יתברך. אילו היינו כדאים יותר היה נותן יותר.

אמרתי לו וכי אין אתה כדאי ליותר?

אמר לי סימן לדבר שאינו נותן יותר.

אמרתי לו אילו היו כליך גדולים יותר אפשר היה נותן לך יותר.

אמר חנוך הוא היה נותן, אבל שלוחיו היו מעכבים נתינתו בידם.

אמרתי לו אף אתה אינך מרוצה מבני אדם?

אמר חנוך מימי לא הרהרתי בדבר זה.

אמרתי לו נמצא שאתה אומר דברים שלא הרהרת בהם. אמר חנוך אין אני מהרהר בדברים. אלא כל מה שהוא יתברך נותן בפי אני מוציא בשפתי.

אמרתי לעצמי שמא אתן לו לחנוך כדי שיחליף את כליו הקטנים בכלים גדולים, כדי שלא תהא פרנסתו קטנה כל כך.

נזדרתי והכנסתי ידי בכיסי והוצאתי נרתיק של מעות ואמרתי לו הא לך חנוך שכר טרחתך. בראשונה ביקשתי ליתן לו כל הנרתיק, לבסוף הוצאתי מטבע קטנה ונתתי לו. ביקש הקדוש ברוך הוא ליתן לו לחנוך כל הנרתיק, אלא ששלוחו של מקום עיכב נתינתו בידו.

חנוך זה מוחו רופס ואינו תופס מה שלמעלה מכיפתו. אף על פי כן אני מדבר עמו אפילו בדברים העומדים ברומו של עולם ומפרש לו. ואם אינו מבין אני מטעים לו במשל. ואפילו כן פעמים שאינו יורד לתחילת דעתי, מפני שלדבר זה צריך אדם לקצת דמיון.

אומר אני לחנוך יודע אתה חנוך מה זה דמיון?

אומר חנוך איני יודע.

אומר אני לחנוך אם כן שב ואפרש לך. דמיון דבר הוא שכל באי עולם מתקיימים על ידו, אני ואתה וסוסך ועגלתך. כיצד,

הרי שאתה יוצא לכפר, למה, לפי שאתה מדמה שפרנסתך מוכנת לך שם. כיוצא בכך סוסך, כיוצא בו עגלתך, שאלמלא כח המדמה לא הייתם יוצאים כלל. הוא שאמרתי אלמלא כח הדמיון לא היה העולם מתקיים. אשרי מי שמשתמש בכח

דמיונו כדי לפרנס את ביתו ואוי לו למי שמשתמש בכח דמיונו לדברי הבל. כגון אותם שעושים טיאטראות ומשחקאות. פעם אחת נכנסתי לתיאטרון והעלו שם מין

מחזה. אמרתי להם לשכני יודע אני סופו של מחזה מתחילתו. ונתקיים הדבר במלואו, מפני שדמיתי דבר לדבר. ודבר זה עשיתי בכח הדמיון הפשוט, ואילו נשתמשתי בכח הדמיון העליון הייתי מתבדה, שרוב המשחקאות עשויים בכח הדמיון הפשוט, מפני שלא זכו לכח הדמיון העליון.

רואה אני, חנוך, שאין אתה יודע מה הן טיאטראות, אם כן אומר לך. תיאטרון בית הוא שבעלי בתים באים לשם, ולמה באים לשם, והלא יש להם בית משלהם, אלא פעמים אדם קץ בביתו והולך לבית אחר.

אותו בית אחר בית התיאטרון כך הוא. משמשים שם בני אדם שלא ראו קורות בית מימיהם ועושים עצמם כאילו יודעים כל מה שבבתים ומראים לפני בעלי הבתים כל מה שבבתיהם של בעלי בתים, ובעלי הבתים שמחים ומטפחים בידיהם זו על גב זו ואומרים יאה יאה. והלא הם היו צריכים לדעת שאינו נאה, מפני שאינו אמת, אלא ששתי כתות הן, וכל אחת סבורה מה שמראים בטיאטראות אמת הוא לגבי חברתה. אבל אדם אחד יש שאינו סבור כן, שאותו אדם דר בשני בתים ויודע מה שנמצא בשניהם.

נניח את הטיאטראות ואת המשחקאות ונדבר בשאר דברים. פעם אחת אמרתי לו לחנוך באינו שנה נולד. והיה חנוך משתומם שאני יודע אפילו זה. והוא לא היה יודע שמשמו של יהודי כשר יודעים שנת לידתו. כיצד, הרי ששמך חנוך

על שמו של אותו צדיק רבי חנוך מאלסק, שאילו נולדת שנה קודם פטירתו או שנה אחר פטירתו היה אביך קורא אותך על שם צדיק אחר שנפטר באותה שנה שנולדת.

כיוצא בזה גליתי לו שם סוסך, סוס זה שחנוך קורא לו ימיני והתינוקות קוראים לו לסוסתי לא ימיני שמו ולא

לסוסתי שמו אלא הענוך שמו. והענוך הוא שם החול של חנוך, ומאחר שאין ראוי לקרות בהמה בשם קודש לפיכך אני קורא לו הענוך.

עכשיו ראוי לחקור את שם עגלתך. אי אפשר לקרותה מרכבה, ראשית, מפני שדרכה של מרכבה לרתום לסוסים הרבה. ושנית, מפני הכתוב שבחגי הפסחתי מרכבה ורכביה.

ענוותן אתה חנוך, ראוי אתה להיות רועה צאן. יוצא לו הרועה והולך עם הצאן או יושב כנגדם ואומר תהלים כדוד המלך וכל ארץ ישראל פתוחה לפניך, מזרח מערב צפון דרום, רצונך אתה יושב על נחלי מים ואומר בנאות דשא ירביצני על מי מנוחות ינהלני, רצונך אתה עולה להר ואומר המצמיח הרים חציר, נותן לבהמה לחמה. שמא

מתיירא אתה מגודדי ליסטים, אל תתיירא, מעשה, פעם אחת עלה תינוק לראש הרי אפרים לרעות את שיו. בא ערבי אחד וגזל שיו של תינוק וטבח. התחיל התינוק בוכה. בא רועה אחד ודן את הערבי בדינה של תורה האומר בפרשת משפטים, הלך הערבי והביא לאביו של תינוק ארבע צאן תחת השם. שאל אביו של תינוק את הערבי מה זה. אמר

לו הערבי שיו של בנך גנבתי וטבחתי ובא רועה משלכם מבני משה ופקד עלי לשלם תשלומי ארבעה. נשמע הדבר בכפר ועלו כל ישראל שבכפר לראש ההר ועמדו כנגד הרועה ואמרו לו אדונינו בנו של משה רבינו, כל כך יש בידך.

הרי בכל יום אנו נגזלים ובכל יום אנו נטבחים וכל היום אנו נהרגים בוא ורעה את צאן ההרגה. אמר להם חבו כמעט רגע עד יעבור זעם. המתינו קצת עד שיעבור זעמו של הקדוש ברוך מעלינו ויתן לנו רשות לחזור לארץ ישראל והשענו על רחמי יתברך שישמרכם כרועה עדרו.